

Utrecht 6 september 2024

Betreft: Raadsinformatiebijeenkomst 10 september inzake Natuurgebied Zuilen

Geachte leden van de raad:

In gesprekken met wethouder Voortman zijn een aantal voorstellen van de Denktank overgenomen. Daar zijn wij blij mee. Toch zijn er nog een aantal fundamentele verschillen. Het gaat ons hierbij niet om het 'onze zin krijgen'. Het gaat er ons om dat maatregelen zin moeten hebben!

Natuurgebied Zuilen is een eeuwenoud CULTUURhistorisch landschap met museale waarde. Het is ontstaan door eeuwenoude pacht, gecultiveerd. Ouder dan De Dom. Zocher heeft hier ook het bos aangeplant. De vele beschermingsregimes die erop rusten, waaronder UNESCO Werelderfgoed en NHW, tonen het bijzondere karakter aan.

Dat wil niet zeggen dat er niets kan. In ons plan Cultuurgebied Zuilen zijn tal van maatregelen opgenomen met respect voor de cultuurhistorie, het toe laten nemen van biodiversiteit, het herstellen van cultuurhistorische elementen en het behoud van de pacht, als eeuwenoude drager van dit gebied. Momenteel speelt er een nationale discussie over de landbouw. Natuurmonumenten, waarmee <https://wij.land> samenwerkt en Staatsbosbeheer hebben al met veel voorbeelden laten zien dat natuurherstel EN landbouw samengaan. Door de boer minder grond te geven maakt u de boer intensiever in plaats van natuurinclusief. Ook krijgt u niet de verwachte en ook niet de potentiële biodiversiteit.

In onderstaande tabel geven wij u een overzicht van de fundamentele verschillen tussen het voorstel van het college en ons als Denktank. Ook hebben wij vraagtekens bij de financiële en juridische paragraaf in het raadsvoorstel.

De Denktank bestaat uit bewoners uit het gebied die tevens vakmensen zijn op het gebied van landschapsarchitectuur, milieu, duurzame landbouw en economie, dierenwelzijn en ontwikkeling provinciale recreatiegebieden.

Wij adviseren u vooral gebruik te maken van kennis van mensen die in de praktijk de transitie al hebben vormgegeven.

Wij vragen aan u om dit eeuwenoude cultuurhistorische landschap te bewaken zoals u ook De Dom bewaakt.

Wij vragen u dit gebied voor het nageslacht te bewaren. Utrecht is 2^e Monumentenstad, wees er trots op.

De Denktank

Thema	Doelen Denktank	Score	Toelichting keuzes/ maatregelen	Score ingrepen gemeente	Verskil met voorstel gemeente
Cultuurhistorie	• Behoud cultuurhistorisch landschap (UNESCO Werelderfgoed, Hollandse Waterlinie) • Pacht is sinds 1100 de drager van dit landschap. • Pacht voortzetten door natuurinclusieve landbouw met koeien en paarden in de wei. • Herstel cultuurhistorische elementen (boomgaard, iepenlaan, enz.)	+++	• NNN mét natuurinclusieve landbouw (zie voorbeelden Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer) • De nieuwe paden lopen over de schouwpaden waardoor de eeuwenoude kavelstructuur in stand blijft en de kavels schoon blijven	---	• Meer ha grasland uit pacht • Geen pacht, wel stijging onderhoud- en beheerkosten • Afplaggen van UNESCO Werelderfgoed • Aantasting kavelstructuur en vervuiling door openstelling en wandelroutes dwars over NNN-percelen
Natuur	• Behoud biotopen van beschermde iconen; kievit, haas, en ooievaar, vleermuizen. • Aanleg voedsel- en plukhagen • Aanleg <u>natuurvriendelijke</u> oevers. • Wegwerken achterstallig onderhoud waardoor toename natuur in bos (is ook NNN-gebied) • Behoud van koeien en paarden in de wei	+++	• NNN <u>mét</u> natuurinclusieve landbouw (levert meer biodiversiteit dan afplaggen/verschralen, ook vlg. door gemeente ingeschakelde deskundige • NNN-percelen mogelijk open buiten broedseizoen en na de oogst via schouwpaden. • Meer voedsel-en plukhagen leidt tot meer gradiënten dus meer biodiversiteit. • Voedsel- en plukhagen gezond voor koe en mens	---	• Van de huidige NNN-percelen is 65 % nu al openbaar met veel achterstallig onderhoud. • Door verdere openstelling NNN-gebieden verstoring en afname van flora en fauna en vervuiling (plastic, hondenpoep). (Natuurmonumenten houdt niet voor niets gebieden gesloten voor recreanten bij natuurinclusieve landbouw • Biotoop kievit, haas ooievaar ingeperkt.

	• Meer natuur in en langs het water door natuurvriendelijke oevers • Herstel boomgaard		• Door voedsel- en plukhagen langs paden geen vervuiling, geen verstoring flora en fauna NNN. • Boomgaard voor paarden en geopend voor publiek voor oogst (paardenmest voor ringslang!)		• Experiment met afplaggen onttrekt landbouwgrond en is <u>onomkeerbaar</u>
Landbouw	• Behoud en versterk natuurinclusieve landbouw door: • Sluiten kringloop, bemesting o.b.v. biologische norm • Bloem- en kruidenrijk grasland met voldoende voedingswaarde voor vee en tevens grotere biodiversiteit • Koeien en pinken in de wei. • Paarden in de boomgaard	+++	• Pachter behoudt voldoende hectares voor omschakeling naar natuurinclusieve landbouw. • Beheer & onderhoud blijft bij boer en levert pachtinkomsten op. • Pinken blijven buiten en zorgen voor nabeweiding. • Geen mestafvoer, sluiten kringloop • Minder of geen aankoop veevoer van buiten.	---	• 14 ha uit pacht dus: <u>intensivering</u> landbouw en toename structurele beheer- en onderhoudskosten. • Maaisel NNN-gebied is afval want vervuild door openstelling (plastic, hondenpoep), dus afvoeren. Meer vrachtverkeer • Geen mest in NNN-gebied, dus structureel mest afvoeren. Duur! Meer vrachtverkeer • Structureel meer aankopen veevoer van buiten. Duur! Meer vrachtverkeer • Pinken eerder naar stal • Drachtige koeien naar stal • Uitbreiden groene contour leidt tot nog meer onzekerheid voor boer op termijn. (sterfhuisconstructie?)
Recreatie	• Behoud cultuurhistorische karakter van het gebied: daarom is het zo geliefd.	+++	• Door aanleg natuurvriendelijke oevers met schouwpaden circa 5 ha uit pacht.	---	• Minder beleving want minder biodiversiteit, minder koeien/geen paarden in de wei,

	• Meer nieuwe schouwpaden langs aan te leggen natuurvriendelijke oevers. • Schouwpaden afscheiden met pluk-en voedselhagen. Daardoor veel natuur- en cultuurbeleving. • De koeien in de wei en lokale verkoop producten. • Kansen voor educatie. • Geen brug. Mogelijkheid trekpontje!		• 3 x meer geleide wandelpaden • 2 x meer voedsel/plukhagen • Boerderij voor schooleducatie met melktap, boerensoftijs, vergaderlocatie • De Muinck Keizerbrug en Weth. D.M. Plompbrug liggen op 1 km van elkaar. Brug voegt geen extra rondje toe		minder flora en fauna door openstelling NNN-gebieden • Het gebied gaat lijken op groengebieden die er al zijn (zie Vechtoeverpark). • Minder hagen is minder gradiënten is minder biotopen is minder groei biodiversiteit • Boomgaard hele jaar open, leidt tot verstoring en vervuiling • Gemeente wil onderzoek naar extra brug. Is niet gewenst door bewoners. Extra brug is duur en geeft problemen met pleziervaart, aanlanding en aansluitende infra.
--	--	--	---	--	---

Budgetrecht

De raad heeft budgetrecht:

De magere financiële paragraaf in het raadsvoorstel gaat over investeringen (zonder de evt. brug!) en niet over de forse toename van structurele onderhouds- en beheerkosten. Ook worden de financiële risico's (stijgende prijs afvoer mest, afval) voor zowel Gemeente Utrecht als de pachter onbenoemd gelaten. Onduidelijk is of beheersubsidies blijven. Onduidelijk is of beheer- en onderhoud niet gaan worden aanbesteed. Onduidelijk is of Gemeente Utrecht aan de lat blijft staan voor extra kosten die de boer moet maken (afvoer mest, maaisel). Onduidelijk is of de boer mag bepalen welke gewassen/bloem-en kruidenmengsel hij zaait. De boer betaalt pacht maar Gemeente Utrecht staat zonder agrarische kennis aan het stuur.

Bestaand juridisch kader:

In het raadsvoorstel is de juridische toelichting erg kort, terwijl het vigerend bestemmingsplan Bedrijventerrein Overvecht en omgeving tot doel heeft het Natuurgebied Zuilen te consolideren. Vandaar dat wij onderstaand citaat uit het Bestemmingsplan voor u hebben toegevoegd.

In Hoofdstuk 2 Bestemmingsplanregels staat bij art. 4.5 het volgende:

Aanlegvergunning: Het is verboden om op de voor Agrarisch met Waarden - Landschappelijke en natuurwaarden aangewezen gronden, zonder of in afwijking van een vergunning van burgemeester en wethouders (aanlegvergunning), de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:

- *het scheuren van grasland;*
- *het verwijderen, aanleggen of verharden van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen van eventuele andere oppervlakteverhardingen (al dan niet tijdelijk);*
- *het aanbrengen van boven en/of ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;*
- *het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van aanwezige waterlopen;*
- *het ontginnen, verlagen, afgraven, ophogen, opvullen of egaliseren van de bodem waaronder begrepen het ophogen met bagger- of grondspecie;*
- *het vellen of rooien van houtopstanden of -gewassen, anders dan bij wijze van verzorging;*
- *het aanleggen van oeverbeschoeiingen, kaden of aanlegplaatsen;*
- *het, al dan niet tijdelijk, opslaan en/of storten van bouw- en afvalmateriaal;*
- *het verlagen of verhogen van de grondwaterstand;*
- *het permanent aanleggen van dammen of soortgelijke constructies, die de watergang beïnvloeden, in waterlopen*